

Samen Sociaal Online

Vier op de vijf Nederlanders wil betere omgangsvormen op sociale media

82 procent van de Nederlandse bevolking vindt dat er betere omgangsvormen nodig zijn op sociale media, zo blijkt uit [publieksonderzoek in opdracht van Netwerk Mediawijsheid](#). Sociale media vormen geregeld een bron van ergernis, vertwijfeling en angst. Bijvoorbeeld door schadelijke activiteiten zoals online haat, pesten en de verspreiding van nepnieuws. Maar ook door het ontbreken van heldere normen en omgangsvormen.

Op dit moment wordt wangedrag veelal genegeerd en dus gedoogd. Door polarisatie en verharding van het online debat durven of willen mensen hun stem niet meer te laten horen. Het is daarom belangrijk de roep om betere omgangsvormen serieus te nemen. Er staat veel op het spel: ons online sociaal welbevinden, een goed functionerende en steeds digitaal wordende samenleving en uiteindelijk ook onze democratie.

Om sociale media voor iedereen een fijne plek te laten zijn, moeten we nu met elkaar aan de slag.

In dit pamflet doet Netwerk Mediawijsheid:

- Een dringend **beroep** op overheden en socialemediaplatformen om de roep om betere omgangsvormen zeer serieus te nemen, het gesprek actief te ondersteunen en open te staan voor de inbreng van gebruikers.
- De **belofte** om samen met gebruikers het gesprek over omgangsvormen op sociale media op gang te brengen en te helpen om met elkaar betere omgangsvormen te ontwikkelen.

Onderzoek: toenemende zorgen

Waarom maken we zo graag gebruik van sociale media en wat vinden we minder fijn? Wat willen we behouden en waar moeten we mee aan de slag? Het Netwerk Mediawijsheid-onderzoek geeft een duidelijk antwoord op deze vragen. Nederland is vooral positief over de mogelijkheid om nieuwe ideeën op te doen, contact te onderhouden en andere mensen te ontmoeten.

Bij de negatieve kanten springt er een aantal zaken uit. Nederlanders storen zich aan het ontbreken van sociale normen, het gebrek aan toezicht en de negatieve invloed van sociale media op de toon van het debat. Uiteindelijk kan dit leiden tot schadelijk of immoreel online-gedrag, zoals pesten, haatzaaien, verspreiding van nepnieuws, cancellen en complotdenken. Stuk voor stuk activiteiten waar Nederlanders zich dan ook ernstig zorgen over maken. En niet zonder reden: onderzoek van het [Rathenau Instituut](#) laat zien dat alle gebruikers in Nederland vroeg of laat te maken kunnen krijgen met dit gedrag.

Gebruikers, overheid en platformen zijn aan zet

Volgens de inwoners van Nederland zijn de volgende drie partijen aan zet om van sociale media een fijne plek te maken:

1. **Gebruikers:** door mee te praten en denken over hoe het beter kan. We zijn allemaal onderdeel van dit probleem en samen kunnen we de neerwaartse spiraal doorbreken.
2. **Overheid:** door het gesprek over omgangsvormen te ondersteunen, te investeren in mediawijsheid van de bevolking en het beschermen van kwetsbare groepen.
3. **Platformen:** door vaker en sneller in te grijpen, vooral bij extreme content en kwetsbare groepen.

Onze oproep

We hebben allemaal de opdracht om samen sociaal online te zijn, daarom doet Netwerk Mediawijsheid de volgende oproep:

- We doen een **dringend beroep op overheden en platformen** om de roep om betere omgangsvormen zeer serieus te nemen en actief te ondersteunen. Sta open voor de inbreng van gebruikers en onderneem actie waar nodig.
- Netwerk Mediawijsheid faciliteert **de dialoog** over omgangsvormen op sociale media aan de hand van de volgende drie onderdelen:
 1. Wat doen we zelf? Wanneer plaatsen we een bericht en wanneer juist niet?
 2. Hoe verhouden we ons tot anderen? Wanneer negeren we onwenselijk online gedrag, spreken we elkaar er op aan of rapporteren we misdragingen?
 3. Welke afspraken kunnen we maken in de online samenleving? Welke afwegingen maken we daarbij over censuur, anonimiteit, vrijheid van meningsuiting en privacy?
- We nodigen organisaties met een grote online aanwezigheid, mediamakers, wetenschappers, platformen, overheden en alle overige netwerkpartners uit om mee te praten en denken in **burgerraadplegingen**.
- We zetten het netwerk in voor **meer mediawijsheid** in het onderwijs, bij jeugd, volwassenen en kwetsbare groepen, ondersteund met les- en leermateriaal. Bijvoorbeeld bij burgerschap, het aanleren van journalistieke vaardigheden en herkennen van nepnieuws.
- We ondersteunen partijen die **aanvullend onderzoek** willen doen naar dit onderwerp.

Samen Sociaal Online: doe je mee?

Met meer dan 1.000 organisaties in ons netwerk staan we sterk. Daarbij weten wij ons gesteund door maar liefst 82 procent van de bevolking, die met ons van mening is dat betere online omgangsvormen nodig zijn.

De [Week van de Mediawijsheid 2021](#), van 5 t/m 12 november, is de start van onze oproep. Samen gaan we aan de slag. Sluit jij je bij ons aan? Of heb je een initiatief dat kan bijdragen aan betere omgangsvormen? Neem contact met ons op via: samensociaalonline@mediawijzer.net